ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА

УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

На основу одлуке Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 3688/1 од 26. децембра 2018. године, а у складу са чланом 75. Закона о високом образовању Републике Србије (Службени гласник 88/2017) и чланом 116. Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду, изабрана је Комисија за припрему извештаја о кандидатима који су се јавили на конкурс за избор доцента за ужу научну област Неохеленистика, предмет Грчки језик, у саставу др Војкан Стојичић, доцент, председник Комисије, др Предраг Мутавџић, ванредни професор, др Ана Елаковић Ненадовић, доцент, др Милена Јовановић, редовни професор и др Тамара Костић Пахноглу, доцент. У складу са чланом 117. Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду и чланом 11. Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду“ бр. 200 од 23. новембра 2017. године), Комисија подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

О КАНДИДАТИМА ПРИЈАВЉЕНИМ НА КОНКУРС

Филолошки факултет Универзитета у Београду расписао је конкурс (објављен у листу „Послови“ бр. 813 од 23. јануара 2019) за избор једног наставника у звање доцента за ужу научну област Неохеленистика, предмет Грчки језик. На расписани конкурс за избор у звање доцента пријавила се једна кандидаткиња, др Анка Рађеновић, виши лектор за грчки језик на Катедри за неохеленске студије Филолошког факултета Универзитета у Београду. Уз пријаву, др Анка Рађеновић је приложила извод из матичне књиге рођених и уверење о држављанству, биографију са библиографијом, као и фотокопије радова и сертификата о учешћу на конференцијама и скуповима.

1. Биографија, општи подаци, наставна и стручна активност

Др Анка Рађеновић рођена је 19. новембра 1986. у Книну, Република Хрватска. Основну школу похађала је у Србу (Република Хрватска), Солуну (Република Грчка) и у Београду. Одмах по завршетку Филолошке гимназије (одељење за шпански језик) 2005. године, уписала се на Филолошки факултет Универзитета у Београду (Катедра за неохеленске студије, Група за грчки језик и књижевност). Дипломирала је у року, 21. септембра 2009. године са просечном оценом 9,56 (девет и 56/100) у току студија (у прилогу оверена фотокопија дипломе), чиме је стекла стручни назив *дипломирани филолог грчког*

језика и књижевности. Школске 2009/2010. године уписала се на докторске академске студије, студијски програм *Језик, књижевност, култура* (модул *Језик*, смер *Наука о језику*) на Филолошком факултету БУ. Дана 26. септембра 2017. године одбранила је докторску дисертацију под насловом *Индикатив претерита у грчком и српском језику*, чиме је стекла научни степен Доктор наука - филолошке науке, под менторством проф. др Милене Јовановић (у прилогу оверена фотокопија потврде о одбрањеној докторској дисертацији).

Добивши стипендију Фондације Косте и Елени Уранис, коју може добити само 5 најбољих кандидата у целом свету, др Анка Рађеновић је похађала наставу савременог грчког језика у Школи за грчки језик Атинског универзитета од 16. јуна до 25. јула 2014. године. Завршни испит на Г2 нивоу (Ц1/ЗЕОЈ) положила је са оценом *десет (10)*, чиме је остварила 9 ЕСПБ (фотокопија потврде у прилогу). У својству студента Катедре за неохеленске студије била је стипендиста Министарства просвете и вера Републике Грчке, што јој је омогућило да борави у Атини, на Националном и каподистријском универзитету, на коме је током јуна и јула 2009. године похађала наставу у оквиру Летњег програма грчких студија на највишем нивоу /Г3/ (фотокопија потврде у прилогу). Године 2007. похађала је часове грчког језика у Школи за грчки језик Филозофског факултета Кипарског универзитета. Положила је завршни испит на 4. нивоу (Ц1/ЗЕОЈ) са оценом *врло добар* (фотокопија потврде у прилогу). Године 2008. похађала је наставу грчког језика на дванаестом (највишем нивоу – Ц1/ЗЕОЈ) у оквиру 36. међународног семинара грчког језика, историје и цивилизације, у организацији Института за балканолошке студије у Солуну, положивши испит са оценом *одличан*.

Др Анка Рађеновић влада грчким језиком на ниву Ц1/ЗЕОЈ (*Πιστοποιητικό Ελληνομάθειας Δ' επιπέδου*, фотокопија у прилогу), енглеским на нивоу Ц1/ЗЕОЈ (Certificate in Advanced English, University of Cambridge, фотокопија у прилогу), шпанским (ниво Ц1/ЗЕОЈ), руским (ниво Б2/ЗЕОЈ) и немачким језиком (ниво Б2/ЗЕОЈ).

Одлично познавање савременог грчког језика, вредноћа и савесно испуњавање свих радних, како наставних тако и ненаставних обавеза, као и редовно стручно усавршавање и учествовање на научним скуповима, препоручили су кандидаткињу за ангажовање у својству сарадника у настави (по уговору), потом за избор у звање лектора, одн. вишег лектора за извођење вежби из савременог грчког језика и других предмета, што је зависило од потреба Катедре. Истичемо да часове држи савесно и предано, да посвећује пуну пажњу раду са студентима, да их мотивише одговарајућим дидактичким материјалима, те да уме да са њима успостави пуну и садржајну комуникацију.

Од 1. до 5. фебруара 2010. године др Анка Рађеновић је суделовала у семинару (фотокопија у прилогу), који је организовао проф. др Дејвид Литл са Универзитета у Даблину (1. CEFR on assessment, 2. Teaching Large Classes, 3. Bologna and CEFR descriptors, 4. European Language Portfolio (ELP), 5. Content Language Integrated Learning). Поред овог, учествовала је јула 2015. године на акредитованом семинару за професоре савременог грчког језика у трајању од 40 сати (ЕУ ознака: TMG201) на Паросу, Република Грчка, као стипендиста *Modern Greek and European Studies Publications*. Комисија истиче као посебан

значај чињеницу да је др Анка Рађеновић учествовала на 25. конгресу европских професора грчког језика (*25° Συνέδριο Ελλήνων Εκπαιδευτικών της Ευρώπης*) под покровитељством Европске комисије у Бриселу (тема конгреса: «*Η πολυπολιτισμικότητα της Ευρώπης και η Ελληνική Παιδεία μπροστά σε νέες Προκλήσεις*»). У периоду од 11. до 20. јула 2016. године учествовала је на Седмој интернационалној IATI летњој школи превођења (*SummerTrans VII: Translation Competence Meets Translation Quality*) у Инзбруку. У оквиру Еразмус+ програма, колегиница Рађеновић држала је наставу у Комотинију, на Демокритовом универзитету Тракије у периоду 3. до 10. јуна 2018. године. Током седмодневног боравка, реализовала је осам часова наставе на Департману за грчку филологију (у оквиру следећих курсева: ΕΕΓΛΩ357- Θεωρίες Απόκτησης Δεύτερης/ Ξένης γλώσσας, ΕΕΓΛΩ360- Διδασκαλία γλώσσας για ακαδημαϊκούς σκοπούς и ΕΕΓΛΩ333- Διδακτική του λεξιλογίου). Најзад, током октобра месеца 2018. године суделовала је у обуци намењеној предавачима на Мастер програму из конференцијског, стручног и аудиовизуелног превођења, у организацији Филолошког факултета БУ (обуку је држао Крис Павис, конференцијски преводилац у Генералном директорату за усмено превођење у Европској комисији).

Др Анка Рађеновић члан је Асоцијације за неохеленске студије Србије и Друштва за примењену лингвистику Србије.

У периоду од првог избора у звање лектора до данас, учествовала је са рефератима на више међународних научних и стручних скупова у земљи и иностранству (Нови Сад, Београд, Комотини, Букурешт, Сарајево, Солун, Софија, Игуменица, Родос, Никшић, Херцег Нови, Крагујевац, Москва, Лунд).

2. Библиографија: подаци о објављеним радовима

Уз пријаву на конкурс, др Анка Рађеновић доставила је библиографију радова, фотокопије радова, као и потврде о учешћу на конференцијама.

Библиографија радова др Анке Рађеновић

Рад објављен у часопису међународног значаја (категорија М24)

1. Рађеновић, А. (2018). Категорија глаголског начина/модалности у настави савременог грчког као страног. *Наслеђе, 39.* Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 187-200. **UDK 371.3::811.14'06'243, ISSN1820-1768** Доступно на http://www.filum.kg.ac.rs/dokumenta/izdavastvo/nasledje/brojevi/Nasledje_39_.pdf

Радови објављени у врхунским часописима националног значаја (категорија М51)

2. Рађеновић, А. (2016). Глаголски вид у српском и савременом грчком: између семантике и прагматике. *Анали Филолошког факултета XXVIII, свеска 2*. Београд: Филолошки факултет, 285-303. **UDK 811.163.41'367.625 81.14'06'367.625**, **ISSN 0522-8468** Доступно на http://doi.fil.bg.ac.rs/pdf/journals/analiff/2016-2/analiff-2016-28-2-15.pdf

3. Мутавџић П., Тодоровић Д., Рађеновић А. (2011). О перфекту у савременом грчком и о неким његовим сличностима са перфектом у српском језику. *Филолошки преглед* XXXVIII, *бр. 1*. Београд: Филолошки факултет, 83-105. **UDK 811.14'06'366.582.5:811.163.41'366.582.5, ISSN 0015-1807**
Доступно на http://www.fil.bg.ac.rs/fpregled/

РАДОВИ ОБЈАВЉЕНИ У ИСТАКНУТИМ ЧАСОПИСИМА НАЦИОНАЛНОГ ЗНАЧАЈА (КАТЕГОРИЈА М52)

4. Рађеновић, А. (2014). Улога превођења у учењу грчког језика као страног: шта можемо да научимо из грешака? *Примењена лингвистика, 15*. Београд-Нови Сад: ДПЛС, Филолошки факултет у Београду, Филозофски факултет у Новом Саду, 97-105. **UDK 81'33, ISSN 1451-7124**
Доступно наhttp://dpls-alas.rs/pdf/Primenjena%20lingvistika_15_2014.pdf

5. Рађеновић, А. (2012). Језик и род: како младићи говоре о девојкама?. *Анали Филолошког факултета XXIV, свеска 1*. Београд: Филолошки факултет, 315-331. **UDK 811.163.41'366.52:305-055.1/.2, ISSN 0522-8468**

РАД ОБЈАВЉЕН У ТЕМАТСКОМ ЗБОРНИКУ НАЦИОНАЛНОГ ЗНАЧАЈА (КАТЕГОРИЈА М45)

6. Рађеновић, А., Стојичић, В. (2016). Медијација у настави савременог грчког језика као страног. U: *Primenjena lingvistika u čast Dušanki Točanac: O jeziku i jezicima* (227-239). Novi Sad: Društvo za primenjenu lingvistiku Srbije, Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu. **UDK 371.1::811.14'06, ISBN 976-86-6065-376-6**

РАДОВИ ОБЈАВЉЕНИ У ТЕМАТСКИМ ЗБОРНИЦИМА МЕЂУНАРОДНОГ ЗНАЧАЈА (КАТЕГОРИЈА М14)

7. Рађеновић, А. (2019). Усвајање морфологије прошлих глаголских времена у почетном учењу страног језика. У: *Филолошка истраживања данас*, *том 9: Рано и почетно учење страних језика у формалном образовању* (277-295). Београд: Филолошки факултет. **UDK 811.14′366.581 81′243(497.11), ISBN 978-86-6153-533-8**
8. Rađenović, A. (2017). Η άποψη και ο χρόνος στην εκμάθηση της Νέας Ελληνικής ως ξένης γλώσσας. Στα: *Πρακτικά του 3ου Συνεδρίου των νεοελληνιστών των βαλκανικών χωρών «Ο Ελληνισμός ως πολιτιστικός και οικονομικός παράγοντας στα Βαλκάνια (1453-2015):*

Γλώσσα, λογοτεχνία, τέχνη, κοινωνία» (114-121). Bucureşti: UER PRESS. **ISBN 978-606-94322-1-1**

9. Rađenović, A. (2015). Corrective feedback and its influence on L2 learners' performance: a case of students of Modern Greek language. Στα: *Πρακτικά Πέμπτου Παγκόσμιου Συνεδρίου Νεοελληνικών Σπουδών «Συνέχειες, ασυνέχειες, ρήξεις στον ελληνικό κόσμο (1204-2014): οικονομία, κοινωνία, ιστορία, λογοτεχνία»* (861-873). Αθήνα: ΕΕΝΣ. **ISBN 978-618-81771-3-0**
   Доступно на http://www.eens.org/EENS_congresses/2014/books/5_TOMOI.pdf

10. Rađenović, A., Milojević, I. (2014). Multiple choice tests: Guessing or knowing?. In: *Selected papers of 11th International Conference on Greek Linguistics* (1462-1471). Rhodes: University of the Aegean, Department of Mediterranean Studies. **ISBN 978-960-87197-9-8**
    Доступно на http://ikee.lib.auth.gr/record/269832/files/ICGL_11_selected_papers.pdf

11. Rađenović, A. (2012). Assessing L2 pragmatic ability in the classroom: How likely?. In: *Approaches and Methods in Second and Foreign Language Teaching* (81-88). IBU Publications: Sarajevo, Bosnia and Herzegovina. **ISBN 978-9958-834-07-3**

12. Дотлић Д., Рађеновић А. (2011). Вербални и невербални аспекти дискурса у учионици. У: *Ставови промјена- промјене ставова* (510-517). Никшић: Филозофски факултет. **UDK 371.3:316.775, ISBN 978-86-7798-059-7**

САОПШТЕЊЕ СА СКУПА МЕЂУНАРОДНОГ ЗНАЧАЈА ШТАМПАНО У ЦЕЛИНИ (КАТЕГОРИЈА М33)

13. Рађеновић, А. (2013). Прагматика у почетном уџбенику грчког језика као страног. У: *Зборник радова са шестог међународног интердисциплинарног симпозијума „Сусрет култура“, књига I* (167-177). Нови Сад: Филозофски факултет. **UDK 811.14'02(075.8), ISBN 978–86–6065–040–7**
    Доступно на http://digitalna.ff.uns.ac.rs/sites/default/files/db/books/SK-6-1-2013-w.pdf

САОПШТЕЊЕ СА СКУПА НАЦИОНАЛНОГ ЗНАЧАЈА ШТАМПАНО У ЦЕЛИНИ (КАТЕГОРИЈА М63)

14. Рађеновић, А. (2011). Неки проблеми у вези са цертификацијом новогрчког језика. У: *Савремена проучавања језика и књижевности* (513-519). Крагујевац: ФИЛУМ. **UDK 811.163.41(082), ISBN 978-86-85991-30-1**
    Доступно на http://goo.gl/YLdBjK

САОПШТЕЊА СА СКУПОВА МЕЂУНАРОДНОГ ЗНАЧАЈА ШТАМПАНА У ИЗВОДУ (КАТЕГОРИЈА М34)

1. Φλιάτουρας Α., Radjenovic, A., Κιοσσές Σ., Μάρκου Χρ., Μουζακίτη Α. «Ο Άσπρος Οίκος δεν έχει... ψηλή συχνότητα: η λόγια ποικιλία στο μικροσκόπιο της διδασκαλίας της ελληνικής ως ξένης». Рад изложен на међународном скупу *Настава грчког језика као страног*, Универзитет Ломоносов, Москва, 12–15. новембар 2018.
2. Stojičić, V., Lambropoulou, M., Rađenović, A. "Interpretation of the Subjunctive in Greek as L2: a Case Study of Serbian Students". Рад изложен на *Шестом међународном конгресу Примењена линвистика данас - језик, књижевност, интердисциплинарност.* Филолошки факултет Универзитета у Београду, 12–13. октобар 2018.
3. Ратζένοβιτς, A., Ντμίτροβιτς, Ντ., Τκάλατς, Ντ. «Ανθρωπιστικές σπουδές σε κρίση: η πορεία και η θέση της μετάφρασης στην εκμάθηση της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας». Рад изложен на *Шестом европском конгресу модерних грчких студија*. Центар за језике и књижевност, Универзитет у Лунду, Европска асоцијација за модерне грчке студије, 4–7. октобар 2018.
4. Рађеновић, А. „Утицај темпоралних адвербијала на одабир претеритних времена у савременом грчком". Рад изложен на међународном скупу *Језици и културе у времену и простору VII*. Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, 18–19. новембар 2017.
5. Stojičić, V., Milojević, I., Rađenović, A., Radovanović, J. «Η διδασκαλία της Νέας Ελληνικής εξ αποστάσεως: προκλήσεις και προοπτικές». Рад изложен на међународној конференцији *Η Νέα Ελληνική γλώσσα στον Παρευξείνιο χώρο και στα Βαλκάνια.* Комотини, Грчка, 30. септембар–2. октобар 2016.
6. Panić Cerovski, N., Ivanović, B., Rađenović, A. „Neverbalno predstavljanje drugog u srpskom razgovornom diskursu". Rad izložen na *The Twelfth National Slavic Studies Conference*. Sofijski univerzitet „Sv. Kliment Ohridski", Sofija, Bugarska, 9–10. maj 2014.
7. Rađenović, A., Milojević, I. „Cultural aspect in teaching Greek as an optional language". Rad izložen na *The 5th Adriatic-Ionian International Conference "Migration and Diaspora"*. Technological Education Institution of Epirus, Department of Business Administration, Igoumenitsa, 3–5. oktobar 2013.
8. Rađenović, A. „Nativni vs. nenativni govornik kao nastavnik stranog jezika na univerzitetskom nivou". Rad izložen na međunarodnom skupu *IV Međunarodni kongres Primenjena lingvistika danas - izazovi modernog doba*. Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu, 12–14. oktobar 2012.
9. Rađenović, A. „The Influence of Social Interaction on the Acquisition of Greek Language in Study Abroad Context". Рад изложен на међународном скупу *10th International Conference of Greek Linguistics 2011*. Демокритов универзитет Тракије, Комотини, 1–4. септембар 2011.
10. Мутавџић, П., Дотлић, Д., Рађеновић, А. „Опсцена лексика у балканским језицима и њено изучавање на академском нивоу". Рад изложен на међународном скупу *Филолошка истраживања данас 2010*. Филолошки факултет, Београд, 26–27. новембар 2010.

Дидактички материјал

1. Дмитровић, Д., Рађеновић, А., Ламбропулу, М. Стојичић, В. Милојевић, И., Вуловић, Љ. (2018). *Слушање, читање, језик у употреби - збирка тестова из модерног грчког језика на Б2 и Ц1 нивоу ЗЕОЈ-а*. Београд: s.e. (ауторизована скрипта), 272 стр.

3. Анализа научних и стручних радова др Анке Рађеновић

Докторску дисертацију „*Индикатив претерита у грчком и српском језику*“ др Анка Рађеновић је одбранила на Филолошком факултету Универзитета у Београду 26. септембра 2017. године пред Комисијом у саставу др Милена Јовановић, редовни професор (ментор), др Предраг Мутавџић, ванредни професор, др Јелена Јовановић Симић, редовни професор и др Костас Канакис, ванредни професор.

Одбрањена докторска дисертација др Анке Рађеновић обухвата 201 компјутерски обрађену страну и има шест поглавља, литературу од 128 јединица, као и прописима предвиђене прилоге. Поглавља је поделила на добро организована потпоглавља, са поднасловима који чине дисертацију јасном и прегледном. У уводном делу образложила је научну проблематику, истакавши да су се код нас грчким језиком бавили претежно класични филолози, чија су истраживања била традиционално филолошка, јер су се готово увек односила на језик античке Грчке или евентуално Византије, углавном према европским моделима образовања. Отуда су досадашња научна истраживања савременог грчког и српског језика углавном била спорадична, у оквиру неког ширег научног пројекта, тако да је ова дисертација прва која се детаљно бави глаголским начином (модус) у грчком и српском језику. Истраживање, које се методолошки заснива на контрастивној анализи, свеобухватно је у погледу корпуса који чине примери из стандардног грчког и српског језика.

Модалност се може дефинисати као субјективност говорника, односно, као перцепција и поимање онога што у најширем смислу окружује говорника у ситуационом контексту. Овако дефинисана она обухвата широк спектар значења која се одређују кроз категорију начина (морфолошка модалност): класични грчки има индикатив, конјунктив, оптатив и императив (лични глаголски облик) и инфинитив и партицип (неодређени или нелични начин), савремени грчки нема више оптатив и инфинитив, док српски има индикатив, потенцијал (кондиционал), императив и оптатив, функционалан само у одговарајућем синтаксичко-семантичком окружењу (лични глаголски облик), као и инфинитив и партицип (неодређени или нелични начин). У сва три случаја индикатив се као реална радња, која изражава објективно тврђење, конфронтира са осталим облицима начина. Ова разлика је универзална.

Време се у овом раду схвата традиционално, као граматичка категорија која се

реализује у систему морфолошке варијације глагола, како би се исказала временска деиктичка веза између тренутка говора и времена када се радња догодила. Тиме се утврђује да ли је одређена језичка структура, као граматичка категорија, заиста смештена у неки временски оквир, што важи и за грчки и за српски језик. Иако је и у грчком и у српском битно када се радња дешава и какав је став говорника према њој, ипак је за оба језика карактеристично то да се све четири глаголске категорије (време, начин, аспекат и стање) у неком од својих облика морају наћи у сваком говорном чину, чиме оба језика дефинишу комуникацијску функцију. Зато је за потпуно сагледавање категорије времена у грчком, било неопходно узети у обзир и категорију глаголског аспекта, који омогућује да се радња доведе у везу са „унутрашњим временским саставом“ (свршеност или несвршеност), што је у том језику изражено разликовањем аористне и презентске основе. Испитивања категорије времена, самим тим и аспекта, морају узимати у обзир, осим глагола, и темпоралне адвербијале, који јесу бројем ограничени, али у употреби у језику дају практично безброј значења.

Др Анка Рађеновић детаљно је анализирала глаголски вид или аспекат, односно унутрашњу темпоралност, којом се изражава субјективност говорника,наводећи адекватне примере из оба језика, уједно проблематизујући прецизност самих термина у различитим лингвистичким традицијама (аспекат : аспектуалност). Аспекат се, затим, може схватити уопштено, као граматикализовање или граматичко детерминисање разлика између перфективности и имперфективности, што би био граматички аспекат, и, конкретно, као класификовање глагола према значењу, што би се могло назвати лексичким аспектом. Говорећи о прагматичким критеријумима, она се опредељује за субјективност као својство које аспекат диференцира у односу на аспектуалност, с обзиром на то да разлика између свршености и несвршености није нужно објективна ни сама по себи, а ни по томе како је говорник приказује, већ се критеријуми употребе аспекта одређују тренутком говорења, односно радње, што се, по природи ствари, најбоље огледа у претериту: у грчком се аспект (свршеност – несвршеност) не може разазнати у садашњем него само у прошлом времену (такође и у будућем, али оно није тема овог рада). Категорија аспекта се наиме изражава одговарајућим глаголским основама, презентском имперфективност (имперфекат), а аористном перфективност (аорист), а то значи да ниједан глаголски облик не може бити неодређен у погледу аспекта, односно аспекат је његов саставни део. Другим речима, немогуће је одвојити време у грчком од његове унутрашње темпоралности исказане кроз аористну или презентску основу, што није случај у српском језику.

Имајући у виду, како је већ речено, да је ово први рад који се бави глаголским начином, односно индикативом претерита у грчком и српском, те да је у раду обухваћен и аспекат, др Анка Рађеновић бирала је примере, за сваки језик посебно, са циљем да образложи морфолошке и семантичке критеријуме. Морфолошки се односе на време, аспекат, начин и стање, као лични и нелични, док се семантички тичу глаголског аспекта и типа глаголске ситуације, узајамног деловања лексичког и граматичког аспекта, које повезује теличност.

Претеритна времена су имперфекат, аорист, перфекат и плусквамперфекат у оба језика. Разлика међу њима има: имперфекту у грчком одговара перфекат несвршених глагола у српском, а не имперфекат, не зато што није еквивалентан, него зато што се у српском мање употребљава. Грчки имперфекат у индикативу изражава несвршеност, то јест радњу која је трајала и зато им је перфекат несвршених глагола еквивалент у српском. У грчком није обавезан перфекат несвршених глагола, чему служе модалне употребе имперфекта, док аорист служи као еквивалент српском перфекту свршених глагола. Као што перфекат несвршених глагола у српском не мора бити еквивалент за имперфекат, тако ни перфекат свршених глагола не мора обавезно бити еквивалент за аорист у грчком. На старо значење грчког аориста као тренутне радње указује употреба аориста за будућу радњу. Аорист, поготово аорист несвршених глагола, користи се у српском другачије него у грчком. Осим имперфекта и аориста, у оба језика постоје сложена времена, перфекат и плусквамперфекат, где је помоћни глагол лични глаголски облик и као такав има лице, граматички број, начин, време, стање и аспекат, који у граматичком смислу обележавају глагол који је носилац значења. Док се за плусквамперфекат може рећи да има исто значење и функцију у оба језика, за перфекат то не важи. Перфекат у грчком у принципу означава завршетак радње, чији је почетак у прошлости, небитно (од) када, за шта није увек могуће утврдити еквивалент у српском. Све употребе глаголских облика у раду илустроване су одговарајућим примерима и адекватним преводима тих примера и неопходним објашњењима, нарочито када је у питању глаголски облик чије разумевање зависи од контекста и сл.

Посебан део дисертације др Анка Рађеновић је посветила примени резултата овог истраживања у настави. У краћем историјату наставе савременог грчког језика, са фокусом на проблеме усвајања времена, начина и аспекта, скреће се пажња да је последња категорија, глаголски вид или аспекат, најтежа за учење савременог грчког језика као страног, и то не само због субјективне природе у избору аспекта код нативних говорника него и због другачијих система којима се у другим језицима изражава ова категорија. Представљена је сажета анализа употребе глаголског аспекта код студената грчког језика чији је матерњи језик српски и који уче грчки језик као страни од А0 нивоа. Анализирани су преводи са српског на грчки, а како је реч о почетницима, истраживање је било фокусирано на грешке које се тичу глаголског аспекта у прошлим и будућим глаголским временима и допунама са конјунктивом, где се јасно види који је глаголски аспекат употребљен. Констатује се да се настава граматике најчешће одвија по устаљеним принципима, без много иновација, било да је реч о дидактичким материјалима или наставним методама, а питање је и колико су наставници спремни да уведу новине у наставни процес, стављајући ученика или студента у центар наставног процеса.

У закључку др Анка Рађеновић резимира резултате до којих је дошла током истраживања, образлаже разлоге за интензивније бављење категоријом аспекта без којег није могуће бавити се претеритним облицима глагола имајући у виду да је било мало истраживања у овој области и напослетку даје смернице за иновирање наставе грчког језика као страног, са циљем да нова истраживања допринесу и унапреде наставу граматике на

свим нивоима учења.

***

Објављени радови др Анке Рађеновић могу се груписати на радове у којима се предмет истраживања односи на докторску дисертацију, чија је тема синтакса глагола у грчком и српском језику са фокусом на индикативу претерита (једин. 1, 2, 3, 8), и на радове који се баве контрастивном анализом (једин. 5), затим на радове који се баве наставом грчког језика као страног (примењенолингвистичка, прагматичка и глотодидактичка истраживања, једин. 4, 6, 7, 9, 10, 11,12, 13) и најзад на стручне текстове (једин. 14, дидактички материјали).

*

У радовима ***Категорија глаголског начина/модалности у настави савременог грчког као страног*** (једин. 1) и ***Η άποψη και ο χρόνος στην εκμάθηση της Νέας Ελληνικής ως ξένης γλώσσας* (*Глаголски вид и време у настави савременог грчког као страног*)** (једин. 8) ауторка разматра категорије глаголске модалности/начина, глаголског аспекта и времена у контексту усвајања савременог грчког језика као страног. Категорију модалности диференцира њена одређеност субјективним критеријумима, док њено позиционирање између морфологије и семантике, доводи до различитих интерпретација у стручној литератури, што отежава имплементирање теоријских знања у наставној пракси. Када је реч о категоријама аспекта и времена, контрастирају се глаголски системи савременог грчког и српског језика узимајући у обзир потешкоће са којима се суочавају, при употреби глаголског аспекта и прошлих глаголских времена, студенти грчког језика чији је матерњи језик српски. У раду се анализира употреба граматичких категорија аспекта и прошлих глаголских времена у преводима студената неохеленистике на Филолошком факултету Универзитета у Београду. У првом раду приказана су савремена лингвистичка схватања која се тичу модалности у савременом грчком језику, као и покушај да се разреше неке терминолошке недоумице, пре свега оне које са различитих разлога отежавају наставни процес. Други рад има за циљ да истражи учесталост грешака при употреби прошлих глаголских времена, с обзиром на то да је одабир глаголског аспекта у претериту једна од највећих потешкоћа када је реч о учењу грчког језика као страног. Анализирајући грешке, ауторка настоји да открије разлоге због којих се оне јављају у употреби глаголског аспекта међу ненативним говорницима грчког језика, чак и на (нај)вишим нивоима учења, и како унапредити (наставну) праксу применом теоријских знања и научних резултата.

Рад ***Глаголски вид у српском и савременом грчком језику: између семантике и прагматике*** (једин. 2) бави се глаголским аспектом који за разлику од глаголског времена нема својство објективне темпоралности зато што изражава становиште говорника, које се, поједностављено, своди на свршеност или несвршеност. Термин *аспекат* означава граматичке, а *аспектуалност* семантичке (аспекатске) дистинкције. У раду се такође објашњавају аспекатски феномени који се тичу граматикализације аспекта (граматички аспекат) и класификације глагола према њиховим инхерентним својствима (лексички аспекат). То нису једини термини којима се ближе дефинишу својства категорије аспекта.

Ауторка сматра да су одсуство деиксе и субјективност говорника довољна дистинкција аспекта и аспектуалности уз напомену да субјективност не значи потпуну произвољност (у грчком презентска основа обавезно изражава имперфективност, а аористна перфективност). У последњем делу чланка реч је о семантичким критеријумима приликом утврђивања разлика између граматичког и лексичког аспекта. У закључку између осталог наводи се да се у учењу грчког језика глаголски аспекат најтеже усваја те да га због наведених својстава треба везивати за одабир глаголског времена на основу дистинкције свршеност – несвршеност.

Рад под насловом ***О перфекту у савременом грчком и о неким његовим сличностима са перфектом у српском језику*** (једин. 3) представља покушај компаративне анализе перфекта у савременом грчком и српском језику. Аутори тежиште стављају на поређење глаголског аспекта и употребе перфекта како би се стекао што јаснији и прегледнији увид у сличности и разлике у ова два језика. Перфекат у српском представља полазну тачку за разматрања перфекта и аориста у савременом грчком, будући да се употреба ових времена знатно разликује од употребе у српском (разлике и сличности у значењима, функцији и употреби перфекта у наведеним језицима).

*

Рад под насловом ***Језик и род: како младићи говоре о девојкама?*** (једин. 5) представља општи приказ теорија о језику и роду, лингвистичкој равноправности међу половима, основним карактеристикама говора мушкараца и жена, имајући у виду улогу коју језик има у стварању идентитета и односа у друштву. У уводном делу анализирају се основне одлике говора двају полова, предрасуде, стереотипна мишљења и табуисана лексика, који утичу како на стварање друштвених „етикета“, тако и на обликовање ставова који се заснивају искључиво на опште прихваћеним виђењима језичког и друштвеног идентитета. Стиче се увид у опште одлике говора мушкараца и жена и у то како оне утичу на карактеризацију полова, стварање маскулинитета и феминитета. Пружа се посебан осврт на грчки и српски језик, као припаднике балканског језичког савеза и истражује лексика којом се служе младићи у опису супротног пола. На основу одговора сакупљених путем анкете, ауторка упоређује однос између језика и рода у ова два језика и покушава да образложи њихове сличности и разлике. Испитује у којој мери језик мушкараца ствара женски идентитет, које су основне одлике говора мушкараца о женама и у којој мери је жаргон одлика „мушког“ говора.

*

Питањем корективне повратне информације и третирањем грешака у процесу усвајања страног језика ауторка се бави у радовима ***Улога превођења у учењу грчког језика као страног: шта можемо да научимо из грешака?*** (једин. 4) и ***Corrective feedback and its influence on L2 learners' performance: a case of students of Modern Greek language*** **(*Корективна повратна информација и њен утицај на студенте страног језика: случај студената савременог грчког језика*)** (једин. 9). У првом раду приказан је модел анализе грешака, који се може применити у наставном процесу и усвајању страног језика кроз

превођење са грчког на српски и обрнуто. Реч је о студентима Катедре за неохеленске студије, чији је матерњи језик српски. Анализом грешака различитих језичких структура могуће је редуковати грешке у преводу и истовремено објаснити тешкоће које настају током превођења. Преводилачким вежбама и упознавањем са различитим врстама грешака, студенти стичу преводилачку компетенцију и вештине потребне за превођење. С тим у вези је и други рад у коме се истражује шта студенти прве године неохеленистике мисле о корективној повратној информацији. Ауторка анализира податке прикупљене на часовима превођења у току једног семестра и на основу њих примећује да корективна повратна информација може бити веома корисна за студенте страног језика, али да то умногоме зависи од тога како је наставник саопштава. С друге стране, како истраживање показује, повратна информација може имати и негативан утицај на исправљање грешака. Ауторка овом анализом сугерише и начине на које наставник треба да пружа корективну повратну информацију студентима како би се на што ефикаснији начин исправиле грешке. Предлаже индивидуалан приступ сваком студенту што подразумева да наставник познаје студента и његове способности водећи рачуна о могућој нелагодности због указивања на грешке пред другим студенатима.

Заједно са порастом интересовања за друштвено-културну теорију у области усвајања страног језика, аутори свој рад под насловом ***Медијација у настави савременог грчког језика као страног*** (један. 6) заснивају на медијацији у процесу наставе страног језика, чије је упориште у друштвено-културној теорији усвајања страног језика. Како ова теорија наглашава промишљену интеракцију као највећу мотивацију за развој и учење појединца, концепт језичког значења и медијације представља најважнији елемент који утиче на усвајање страног језика, затим билингвална настава и прагматика, укључујући предавача као фацилитатора медијације у настави превођења. Приказано је како да предавачи „воде“ наставу, а да не буду „вође“ и најзад, како да разреше раскорак између циљева и постигнућа студената. Аутори наиме сматрају да вештина медијације може и те како подстаћи студенте да превођење схвате као фактор ефикасности у стицању лингвистичке компетенције. У ту сврху приказан је део резултата емпиријског истраживањеа у форми аанкете спроведене са студентима друге и треће године неохеленистике, који су пратили наставу из *Увода у традуктологију* током прве године неохеленских студија.

У раду ***Усвајање морфологије прошлих глаголских времена у почетном учењу страног језика*** (један. 7), ауторка истиче глаголске облике који изражавају време и аспекат као изазов у учењу страних језика уопште, поготово у раном усвајању страног језика, а онда упоређује уџбенике за учење грчког језика као страног за децу са уџбеницима за одрасле на А1 и А2 нивоу ЗЕОЈ-а, указујући на сличности и разлике у представљању поменутих глаголских облика.

У раду под насловом ***Assessing L2 pragmatic ability in the classroom: How likely?*** **(*Оцењивање прагматичке компетенције Ј2: да ли је могуће?*)** (један. 11) ауторка констатује да се прагматичка компетенција у другом/ страном језику (Ј2) готово никада не

оцењује у настави страних језика те предлаже евалуацију описујући неке од модела који се могу користити приликом оцењивања прагматичке компетенције на примеру студената Филолошког факултета Универзитета у Београду, који уче савремени грчки језик на вишим нивоима.

У раду ***Вербални и невербални аспекти дискурса у учионици*** (једин. 12) приказани су елементи вербалног и невербалног дискурса у учионици кроз однос наставника и ученика. Од посебног је значаја утицај наставничке реторике на афективно и когнитивно стање ученика, као и на креирање одређених ставова и уверења. Истиче се и улога невербалне комуникације у учионици и испитује њен значај у настави језика, под претпоставком да невербалне комуникацијске вештине утичу на академски успех и социјалну компетентност кроз односе које ученици развијају у учионици. Такође, испитује се постојање позитивне повезаности између непосредности наставника и когниције ученика. Иако сва понашања нису једнако значајна, утврђује се постојање линеарног односа између непосредности наставника и когнитивног учења.

Анализа уџбеника предмет је и рада под насловом ***Прагматика у почетном уџбенику грчког језика као страног*** (једин. 13) у коме се квалитативно анализира приручник «*Επικοινωνήστε ελληνικά 1*», намењен апсолутним почетницима. Ауторка истражује квалитет прагматичких информација у уџбенику, истичући пре свега значај метајезика, говорних чинова и метапрагматичке информације. Пошто таквих информација практично нема у уџбенику који представља један од три битна фактора у учионици где се учи страни језик, дужност је аутора уџбеника да укључе аутентичне примере говорних чинова и осталог дидактичког материјала, о коме је реч у овом раду, са циљем да се олакша усвајање прагматичке компетенције.

У раду под насловом ***Неки проблеми у вези са цертификацијом новогрчког језика*** (једин. 14) анализирају се савремени ставови у вези са цертификацијом живих европских језика, са нарочитим освртом на новогрчки језик. Полазећи од општих принципа и циљева ЗЕОЈ-а, намеће се питање примене општих нивоа језичке компетенције на појединачне језике и проблеме усаглашавања оквира одређених језика у односу на глобалну скалу. Проблем може бити валоризација савременог грчког језика, те израда дескриптора за дефинисање циљева у постизању језичке компетенције. У раду се помиње и студија о стандардизацији грчког језика на основу ЗЕОЈ-а, која поставља низ питања која треба решити, али свакако представља полазну тачку за даљи рад на стварању што потпуније лествице за утврђивање језичке компетенције.

*

Када је реч о настави савременог грчког језика на Катедри за неохеленске студије Филолошког факултета Универзитета у Београду, Комисија као најзначајнији допринос др Анке Рађеновић истиче ауторизовану скрипту *Слушање, читање, језик у употреби – збирка тестова из модерног грчког језика на Б2 и Ц1 нивоу ЗЕОЈ-а*, за предмете Савремени грчки језик Г-5, Савремени грчки језик Г-6, Савремени грчки језик Г-7 и Савремени грчки језик Г-8 (дидактички материјал).

Ауторизована скрипта ***Слушање, читање, језик у употреби – збирка тестова из модерног грчког језика на Б2 и Ц1 нивоу ЗЕОЈ-а***, настала у коауторству Д. Дмитровић, А. Рађеновић, М. Ламбропулу, В. Стојичића, И. Милојевић и Љ. Вуловић, намењена је студентима Филолошког факултета Универзитета у Београду који слушају наставу из савременог грчког језика као главног језика. У збирци се налази четрдесет осам примера тестова, којима се проверавају језичке активности слушања и читања, као и језик у употреби, а који могу послужити за проверу знања студената на часовима савременог грчког језика, на трећој и четвртој години неохеленских студија. Вежбе коришћене у овим тестовима махом одговарају Б2 и Ц1 нивоу ЗЕОЈ-а, мада у одређеним сегментима оне превазилазе поменуте нивое, због специфичности програма студија неохеленистике. Аутори су овим рукописом попунили значајну празнину када је реч о провери рецептивних језичких вештина на вишим нивоима учења савременог грчког језика.

Ауторизована скрипта има 272 стране у четири целине. Прву и другу целину чине тестови на Б2 и Ц1 нивоу: 16 тестова којима се проверава разумевање слушањем, 16 тестова којима се проверава разумевање читањем, као и 16 тестова којима се проверавају знања о језику. У трећем делу налазе се транскрибовани текстови који су послужили за проверу разумевања слушањем (16 текстова). На крају скрипте налазе се и решења вежби. Предвиђено је да модели тестова буду подршка часовима утврђивања градива, али могу послужити и другим заинтересованима који уче савремени грчки језик за проверу знања, с обзиром на то да су дидактичка упутства дата јасно и да се тачни одговори могу проверити у решењима. Звучни записи текстова који су послужили за проверу разумевања слушањем саставни су део ове ауторизоване скрипте и налазе се на Мудл платформи Филолошког факултета (у оквиру језичких курсева на основним академским студијама неохеленистике). У првом (Б2) и другом (Ц1) делу налази се по 8 тематских целина и оне се подударају са дидактичким јединицама које се обрађују током часова вежби из предмета Савремени грчки језик Г5, Г-6, Г-7 и Г-8.

4. Оцена резултата у обезбеђивању научно-наставног подмлатка

Допринос др Анке Рађеновић у обезбеђивању научно-наставног подмлатка тек ће значајније уследити, с обзиром на то да је већ учествовала као члан Комисије за одбрану једног мастер рада на Катедри за неохеленске студије Филолошког факултета БУ (студенткиња Људмила Петковић, наслов мастер рада: *Употреба платформе Moodle у реформисаној настави студија неохеленистике*).

5. Оцена резултата педагошког рада

Др Анка Рађеновић има значајно педагошко искуство, јер већ десету годину изводи наставу на Филолошком факултету у Београду, прво као сарадник ангажован по уговору, потом као лектор, одн. виши лектор за ужу научну област Неохеленистика, предмет

Савремени грчки језик. Поседује дидактичке вештине неопходне да се развије у успешног наставника и педагога. У досадашњем раду била је ангажована и у додатним активностима на Катедри за неохеленске студије, као што су организација конференција и семинара, презентација Катедре током Дана отворених врата, учешће у хорској секцији и др.

Од школске 2009/2010. године на основним академским студијама кандидаткиња држи вежбе, учествује у реализацији колоквијума и испита из следећих предмета: Грчки језик I, Грчки језик II, Грчки језик III и Грчки језик IV (према старом Плану и програму); Конверзација 5-8, Грчки језик-годишњи, Грчки језик-завршни, Грчки језик као изборни страни, као и Превођење 1-8 („стара Болоња“). У оквиру акредитованог студијског програма *Језик, књижевност, култура* учествовала је или учествује у извођењу вежби из следећих предмета: Грчки језик 3, 4, 5 и 6, Савремени грчки језик Г-1, Г-2, Г-5 и Г-6, Савремени грчки језик П-1, П-2, П-3 и П-4, Увод у традукологију 1 и 2, Превођење 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 и 8. Комисија као посебан значај истиче њен допринос развоју курсева на Мудл платформи Филолошког факултета БУ (Савремени грчки језик Г-5, Савремени грчки језик Г-6, Грчки језик 3, Грчки језик 4, Грчки језик 5 и Грчки језик 6). Овде треба истаћи да она већ десету годину одлично ради са студентима, поготово ако се има у виду разноликост предмета и програма, што је зависило од потреба Катедре. Осим што савесно и предано држи вежбе и консултације, кандидаткиња је стручно припремала дидактичке материјале, уносећи према потреби новине, особито у електронској форми, све у функцији унапређивања наставе реформисане по „Болоњи“.

На основу *Правилника о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника*, педагошки рад др Анке Рађеновић позитивно је оцењен у формалном анкетирању студената које је спровео Филолошки факултет БУ (средња оцена 4,60 у зимском семестру шк. 2017/18).

На основу члана 2. *Одлуке о извођењу приступног предавања на Универзитету у Београду* (од 14. септембра 2016. године), као и *Одлуке о измени и допуни Одлуке о извођењу приступног предавања на Универзитету у Београду* (од 21. јуна 2017. године), донетих на основу члана 3. *Правилника о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду* („Гласник Универзитета“, број 192/16) и члана 42. Статута Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду“, број 186/15 – пречишћени текст и 189/16), као и *Решења* бр. 292/2 од 08. фебруара 2019. године, које је донео декан Филолошког факултета Универзитета у Београду, именована је Комисија за оцену приступног предавања кандидата који су се пријавили на конкурс за избор доцента за ужу научну област Неохеленистика, предмет Грчки језик.

Комисија за оцену приступног предавања у саставу др Војкан Стојичић, доцент, председник Комисије, др Предраг Мутавџић, ванредни професор, др Ана Елаковић Ненадовић, доцент, др Милена Јовановић, редовни професор и др Тамара Костић Пахноглу, доцент, у поступку избора у звање доцента за ужу научну област Неохеленистика, предмет Грчки језик, саставила је дана 27. фебруара 2019. године записник о приступном предавању кандидаткиње.

Кандидаткиња у поступку избора у звање доцента за ужу научну област Неохеленистика (предмет Грчки језик) одржала је приступно предавање дана 27. фебруара 2019. године са почетком у 14 сати у сали 125 Филолошког факултета Универзитета у Београду. Наслов теме њеног приступног предавања гласио је: „Глаголски аспект и претеритна времена у савременом грчком језику“.

У складу са чланом 7. *Одлуке о извођењу приступног предавања на Универзитету у Београду*, Комисија је приликом приступног предавања оцењивала припрему предавања, структуру и квалитет садржаја предавања, као и дидактичко-методички аспект извођења предавања. Приступно предавање кандидаткиње оцењено је оценом 5 (пет).

6. Мишљење о испуњености других услова

Увидом у приложену документацију Комисија закучује да кандидаткиња поседује способност за самосталан научни и истраживачки рад, о чему сведоче приложени радови, као и одбрањена докторска дисертација. При том она узорно организује своје курсеве и подстиче студенте да активно учествују у наставном процесу. Такође, саветује их и помаже им у њиховим настојањима да добију стипендије за усавршавања на грчким и кипарским универзитетима. Обавештена и инвентивна како у својој научној области, тако и шире у области неохеленских студија, способна је и спремна да своја сазнања и судове подели са колегама са Катедре и Факултета и да их на одговарајући начин пренесе у наставу.

7. Закључно мишљење и предлог Комисије

Пошто је прегледала конкурсни материјал, Комисија је утврдила да кандидаткиња у потпуности испуњава услове за звање за које конкурише. Будући да има успешно наставно искуство у досадашњем универзитетском раду, да је као доктор филолошких наука стекла вишу квалификацију и да има објављене научне и стручне радове, Комисија сматра да су се стекли сви услови из *Закона о високом образовању* и *Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду* да се др Анка Рађеновић изабере у звање доцента.

Комисија има задовољство да предложи Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да изабере др Анку Рађеновић у звање доцента за ужу научну област Неохеленистика, предмет Грчки језик.

Београд, 3. април 2019. године.

_____

др Војкан Стојичић, доцент Филолошког факултета

Универзитета у Београду, председник Комисије

_____

др Предраг Мутавџић, ванредни професор

Филолошког факултета Универзитета у Београду

_____

др Ана Елаковић Ненадовић, доцент

Филолошког факултета Универзитета у Београду

_____

др Милена Јовановић, редовни професор

Филолошког факултета Универзитета у Београду

_____

др Тамара Костић Пахноглу, доцент

Филозофског факултета Универзитета у Нишу